

TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING BIR QATOR INTERFAOL USULLARI

¹G.I.Atamirzayeva,

²N.E.Abdurazakova,

³F.M.Mamasaliyeva,

Guliston shahar 16-maktab boshlang'ich sinf o'qituvchilari, Samarqand viloyati Ishtixon tumani 42-maktab boshlang'ich sinf o'qituvchi
maktab16gul*@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7515320>

Annotatsiya: ushbu maqola o'zbek tili faniga bag'ishlangan. Dars davomida ta'lim samaradorligini oshirishning bir qator interfaol usullari muhokama qilindi.

Tayanch so'zlar: o'zbek tili, samarali o'qitish, boshlang'ich sinf, o'quvchilar.

Bizga ma'lumki, bugungi kunda ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlarning o'z oldiga qo'yan eng muhim masalalaridan biri - bu yosh avlodni ma'naviy barkamol insonlar qilib tarbiyalashdir. Buning uchun har bir o'qituvchi avvalo o'z fanining yetuk mutaxassisi, salohiyatli, zamonaviy ilmfan sirlarini puxta o'zlashtirgan bo'lmog'i lozim.

Umumi o'rta ta'lim maktablarida o'zbek tili darslarida ham ta'limiy, ham tarbiyaviy dars maqsadiga erishishda o'quvchilarning kundalik hayotdagi vaziyatlarda og'zaki nutqdan foydalanib, o'z fikrini ravon bayon etishini rivojlantirishga qaratilgan usullardan qo'llash va darslarni tashkil qilish o'ziga xos ahamiyat kasb etadi. Umumiy o'rta ta'limda ona tili va o'zbek tili fanini o'qitishdan maqsad ona tilining ulkan imkoniyatlaridan erkin foydalana olish va nutqiy vaziyatga mos holda qo'llay olishga orgatishdan, ya'ni kompetentli shaxsni kamolga yetkazishdan iborat.

Har bir mashg'ulot o'quvchining bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirishga xizmat qilishi zarur. Audiova video resurslardan foydalanish ham dars samarali bo'lishiga yordam beradi. Har bir darsda ma'lum bir bilim, ko'nikma va kompetensiyalarni shakllantirish ko'zda tutiladi. Xususan, fanga oid kompetensiyalardan biri - bu sotsiolingvistik kompetensiyadir. U o'zaro muloqot hamda kundalik hayotdagi vaziyatlarda tildan foydalanib, o'z fikrini ravon bayon etish, ijtimoiy hayotda ro'y bergan voqea - hodisalarga o'z munosabatini bildirishni nazarda tutadi.

Davrimiz hozirgi yosh avloddan fikrlash va fikr mahsulotini to'g'ri ifodalashni talab qilar ekan, o'quvchilarda bu ko'nikmalarni rivojlantirish uchun yangi usul va metodlardan foydalanishimiz kerak. Dars samaradorligining muhim shartlaridan biri barcha o'quvchilarning dars jarayonida faol ishlashlaridir.

Alabttta, bu o'ringda o'qituvchiga axborot kommunikatsiya texnologiyalarini chuqur bilishining qo'l kelishini amaliyot ko'rsatib turibdi. Internet tarmog'ida o'qitish uchun mo'ljallangan portallar, saytlar keying vaqtlarda keskin ko'paydi.

O'zbek tili darslarida -Ziyonet, -Kitob.uz, -Ziyouz. uz, shuningdek multimedia.uz, o'zbek tili.uz saytlaridan audio va video resurslar. Sizga Ziyonet ta'lim portalining foydali video bo'limidagi videodan foydalanishni tavsiya etamiz. "Aqlli va nodon", "Ota-ona haqida", "Do'stlik haqida", "Botirlik haqida", "Vaqt haqida rivoyat" kabi videofilmlardan ta'lim maqsadida foydalanish mumkin. Videolardan darsning turli qismlarida foydalanish mumkin: uy vazifasini so'rash, yangi mavzuni mustahkamlash, yangi mavzuni tushuntirish va, albatta, matn yaratish va ijodiy insho yozish. Masalan, "Aqlli" videoni namoyish etishdan oldin u o'qituvchi tomonidan yoziladi va ketma-ket o'quvchilarga beriladi. Bundan tashqari, o'zbek tili darslarida zamonaviy o'zbek tili vakillari ijodiga oid video materiallar o'qituvchilar tomonidan alohida o'rin egallaydi. Masalan, bugungi kunda o'zbek tilshunoslikning asosiy muammolaridan biri bu o'quvchilarimizning o'qish tushunchasining pasayishi. Ta'til kunlarida o'quvchilarimiz ishning videoyozuvidan uy vazifasi sifatida foydalanishlari mumkin va asarlar o'rtasidagi farqlar o'zbek tili darsining samaradorligini oshiradi. Buning sababi shundaki, talabalar jonli video va aniq va aniq til o'rtasidagi farqni o'qiy olishlari kerak. Bugun biz o'quvchilarimizni printsiptiallikka, o'z fikrlarini erkin bayon qilishga va har bir fikrni aniq dalillar asosida tahlil qilishga o'rgatish uchun ko'pincha interfaol usullardan, zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanamiz. O'zbek tili darslarida videofilmlardan foydalanishning muhim jihatlari, darsning asosiy motivatsion nuqtasi bo'lish, mavzuni noan'anaviy tarzda mustahkamlash yoki uy vazifasini topshirishni so'rash, mavzu bo'yicha grammatik ko'rsatmalar yordamida hikoyani o'rganish jarayonida savollarga javob berish jarayonida ushbu materiallardan foydalanish kabilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. A. Zakirov, F. Xaitova. Maktabgacha ta'lim muassasalarida mehnat qonunchiligini tartibga solishning huquqiy asoslari // Uquv qullanma, —Navro'z, Litsenziya №A1.170, ISBN: 978-9943-601-48-2, Toshkent- 2019
2. Development of interpersonal relations o senior preschoolers by means of plot-role games// International Conference —Process Manegement and Scientific Developments/, Novotel Birmingham Centre, Birmingham, United kingdom, November 30, 2019, Infinity publishing